

HET TELEVISIEPROGRAMMA "FAMILIE OUDENRIJN" II

Evaluatie van de tweede serie van acht afleveringen

R-88-41

Drs. R.D. Wittink

Leidschendam, 1988

Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid SWOV

VOORWOORD

In december 1987 is de televisieserie "Familie Oudenrijn" van start gegaan. Verkeersveiligheid loopt als een rode draad door deze serie. Het plan is ontwikkeld door Veilig Verkeer Nederland dat ook zorgt voor inhoudelijke begeleiding en het Ministerie van Verkeer en Waterstaat dat tevens financieel bijdraagt. De Tros zendt de serie uit.

Het is een serie bedoeld voor het gehele gezin, die moet amuseren maar tegelijkertijd aandacht vestigt op de verkeersveiligheid. De serie is er niet op gericht zoveel mogelijk concrete informatie over verkeer aan te bieden, maar meer om via amusement kijkers te trekken en op een speelse wijze verkeersgedrag en voorlichting daarover aan de orde te stellen. De kijkers moeten er meer van overtuigd raken dat zij als verkeersdeelnemers zelf het nodige kunnen bijdragen aan de veiligheid. Vervolgens moet van het programma een uitstraling uitgaan naar verdere voorlichtingsmaatregelen. In die zin heeft de serie een "organizer-functie", ze dient als aanjager voor vervolgactiviteiten op het gebied van de verkeersveiligheid.

De Directie Verkeersveiligheid van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft de SWOV gevraagd om de televisieserie en vervolgactiviteiten te evalueren.

Van de eerste acht afleveringen van de serie is reeds een uitgebreide evaluatiestudie gemaakt (SWOV R-88-36) waarvoor de NOS-Afdeling Kijk- en Luisteronderzoek is ingeschakeld. Voor en na de serie is een representatieve steekproef uit de bevolking ondervraagd over attitudes inzake verkeersveiligheid. Daarnaast is een representatieve steekproef getrokken en gevraagd naar een beoordeling van de inhoud van het programma. Verder zijn de kijk- en waarderingcijfers geanalyseerd die regulier worden verzameld.

De tweede serie van acht afleveringen wordt alleen aan de hand van de kijk- en waarderingcijfers geëvalueerd. Deze gegevens zijn opnieuw gepresenteerd door de NOS-Afdeling Kijk- en Luisteronderzoek. De resultaten worden in dit rapport gepresenteerd.

INLEIDING

De tweede serie van acht afleveringen van de familieserie "Familie Oudenberg" werd uitgezonden vanaf 8 april 1988 tot en met 27 mei 1988. Elke week op vrijdag tussen 19.25 en 19.55 uur vond een uitzending plaats. Voor een beoordeling van de kijk- en waarderingcijfers worden twee referentiekaders gebruikt. De eerste betreft de eerste serie van acht afleveringen. De tweede is het kijkgedrag op hetzelfde tijdstip van de dag op andere dagen van de week. Seizoeninvloeden kunnen het kijkgedrag veranderen. Daarbij kwam in dit geval dat juist voordat de tweede serie van start ging, het derde televisienet in Nederland werd ingevoerd. De kijkers kunnen hun aandacht sindsdien over drie Nederlandse zenders verdelen. Net als bij de eerste serie zijn de kijkers onderscheiden naar leeftijd, opleiding en geslacht. Extra ten opzichte van de eerste serie is nagegaan, welk percentage van de bevolking onderscheiden naar leeftijdscategorie, na de acht afleveringen tenminste een vijfde (20%) van een uitzending had gezien.

1. KIJKDICHTHEID

De gemiddelde kijkdichtheid naar de afleveringen van de tweede serie was 7%. In de leeftijdsgroep 6 t/m 12 jaar werd significant meer gekeken, gemiddeld 11%, dan in de groepen vanaf 13 jaar, gemiddeld 6%. Personen met alleen lager onderwijs hebben significant meer gekeken dan personen met een Havo- of hogere opleiding (gemiddelde kijkdichtheid was respectievelijk 10 en 15%).

Naar geslacht was er nauwelijks verschil, de gemiddelde kijkdichtheid onder vrouwen was 7% en onder mannen 6%.

Van de totale bevolking heeft één derde (35%) tenminste één vijfde (zes minuten) van één aflevering gezien. Van de jongsten is dit bereik meer dan de helft.

Gemiddeld hebben de personen die bereikt zijn, van twee afleveringen minstens twintig procent gezien.

Tabel 1 bevat deze kijkcijfers, die bovendien per uitzending zijn aangegeven.

Vergelijking met eerste serie

De gemiddelde kijkdichtheid van de eerste serie afleveringen was hoger, namelijk 14%. Ook toen weken de leeftijdsgroepen tot 13 jaar significant af. Van de 6 t/m 8 jarigen keek gemiddeld 43% en van de 9 t/m 12 jarigen 30%. Het tijdstip van uitzending lag toen iets vroeger, van 19.00 tot 19.30 uur.

Net als bij de tweede serie lag de kijkdichtheid bij personen met een Havo- of hogere opleiding de helft lager dan van personen met alleen lager onderwijs.

Tabel 2 bevat de kijkcijfers van de eerste serie uitzendingen.

Vergelijking met kijkcijfers op andere dagen

De gemiddelde kijkdichtheid ten tijde van de eerste serie op beide Nederlandse netten was gedurende de gehele week op het betreffende tijdstip van de dag 11%. De "Familie Oudenrijn" scoorde met 14% hoger dan dit gemiddelde. Bij de tweede serie lag de kijkdichtheid van de "Familie Oudenrijn" even hoog als gemiddeld op de drie Nederlandse netten gedurende de gehele week op het zelfde tijdstip van de dag, 7%.

In totaal keken in de periode van de tweede serie iets minder mensen naar de televisie op het tijdstip van uitzending van de "Familie Oudenrijn" en

bovendien verdeelden zij zich over drie netten.

In beide gevallen kijken de kinderen tot 13 jaar meer naar de "Familie Oudenrijn" dan naar andere programma's op hetzelfde tijdstip.

Tabel 3 bevat de vergelijking van de kijkdichtheid van de "Familie Oudenrijn" met het gemiddelde van alle netten op hetzelfde tijdstip van de dag.

Conclusie kijkcijfers

In het licht van alle veranderingen kan geconcludeerd worden dat de tweede serie afleveringen van de "Familie Oudenrijn" het ten opzichte van andere televisieprogramma's even goed heeft gedaan om kijkers te trekken als de eerste serie. Kinderen blijven de meeste belangstelling hebben.

2. WAARDERING

De tweede serie werd gemiddeld gewaardeerd met 6,8. De vierde aflevering scoorde het laagst met 6,4 en de achtste het hoogst met 7,3.

Kinderen van 6 tot 9 jaar waardeerden de serie gemiddeld hoger met 7,8 en kinderen van 9 tot 13 jaar met 7,6. Personen van 20 tot 49 jaar waardeerden de serie het laagst, tussen 6,0 en 6,5.

Lager opgeleiden waardeerden de serie gemiddeld hoger dan hoger opgeleiden. Personen met alleen lager onderwijs gaven gemiddeld 7,2. De waardering tussen mannen en vrouwen verschilde nauwelijks.

Tabel 4 geeft een overzicht van de waarderingscijfers.

Vergelijking met eerste serie

De gemiddelde waardering van de eerste serie verschilde niet noemenswaardig van de tweede, 6,9 tegen 6,8. Ook toen weken de kinderen van 6 tot 13 jaar af door een hogere waardering. Zie Tabel 5.

Algemene conclusie

De algemene conclusie is dat de tweede serie van de "Familie Oudenrijn" zowel op kijkgedrag als voor waardering min of meer gelijk scoorde als de eerste serie.

3. AANBEVELINGEN

De uitzendingen en verdere plannen zijn bij het schrijven van dit verslag inmiddels gevorderd. Een groot deel van de afleveringen uit de eerste en tweede serie is herhaald in het najaar van 1988. Ook hiervan worden kijk- en waarderingscijfers verzameld.

In december 1988 is een nieuwe serie gestart, waarvoor weer een uitgebreide evaluatiestudie is opgezet. Tevens wordt de "organizer-functie" in een theoretische studie onderbouwd en geëvalueerd op zogenaamde publieksmarkten over de verkeersveiligheid. Hier worden hoofdpersonen van de televisieserie ingezet. Ook op andere wijze worden hoofdpersonen uit de serie inmiddels gebruikt voor voorlichtingsdoeleinden.

Het verdient aanbeveling om bij de analyse van kijk- en waarderingscijfers ook na te gaan hoe lang de personen die naar een aflevering van de serie kijken, deze aflevering blijven volgen dan wel wanneer zij overschakelen. Verder is na te gaan wanneer zij hebben afgestemd op het programma. Dat kan een beter beeld geven van de mate waarin men doelbewust naar het programma kijkt.

TABEL 1 GEMIDDELDE KIJKDICHTHEID "FAMILIE OUDENRIJN" per aflevering naar leeftijd en opleiding uitgesplitst (periode 8 april t/m 27 mei 1988) en BEREIK na 8 afleveringen

datum uitzending:	08-04-'88	15-04	22-04	29-04	06-05	13-05	20-05	27-05	Gemiddelde KDH	Bereik ¹	Gem.aantal afleveringen ²
leeftijd:*											
6-8 jaar	9%	12%	24%	13%	11%	4%	19%	17%	13%	58%	2.1
9-12 jaar	10%	11%	14%	8%	12%	4%	13%	11%	10%	50%	1.9
13-15 jaar	6%	10%	10%	9%	10%	9%	8%	12%	9%	40%	2.2
16-19 jaar	3%	10%	2%	6%	10%	4%	7%	5%	6%	32%	1.6
20-24 jaar	3%	3%	5%	5%	3%	5%	4%	5%	4%	24%	1.5
25-34 jaar	3%	8%	8%	5%	7%	2%	7%	9%	6%	36%	1.6
35-49 jaar	6%	3%	6%	7%	8%	2%	9%	5%	5%	27%	1.8
50-64 jaar	5%	8%	9%	10%	10%	5%	7%	7%	8%	34%	2.1
65 jaar en ouder	5%	9%	11%	5%	13%	6%	8%	10%	8%	39%	2.1
TOTAAL gemiddelde											
6 jaar en ouder	5%	7%	8%	7%	9%	4%	8%	8%	7%	35%	1.9
Opleiding:**											
lager onderwijs	6%	9%	12%	8%	12%	8%	13%	11%	10%	40%	2.2
lager beroeps- onderwijs	4%	7%	8%	9%	9%	4%	8%	9%	7%	36%	1.9
middelbaar algemeen of -beroeps- onderwijs	5%	6%	7%	6%	8%	4%	4%	5%	6%	30%	1.8
HAVO of hoger	4%	6%	6%	4%	7%	2%	7%	5%	5%	27%	1.7
Sexe:											
man	4%	6%	7%	6%	8%	3%	6%	7%	6%	29%	1.9
vrouw	5%	8%	8%	7%	8%	5%	8%	7%	7%	35%	1.9
TOTAAL gemiddelde											
13 jaar en ouder	4%	7%	7%	6%	8%	4%	7%	7%	6%	32%	1.9

*deze uitkomsten hebben betrekking op de Nederlandse bevolking van 6 jaar en ouder N⁶⁺=1628

** deze uitkomsten hebben betrekking op de Nederlandse bevolking van 13 jaar en ouder N¹³⁺=1427

1) Bereik: percentage bereikte personen na 8 afleveringen met als minimum eis tenminste 20% (= 6 minuten) van een aflevering gezien

2) gem. aantal afleveringen: het gemiddelde aantal afleveringen dat de bereikte personen gezien hebben

Bron: Continu Kijkonderzoek NOS/Intomart

TABEL 2 GEMIDDELDE KIJKDICHTHEID "FAMILIE OUDENRIJN" per aflevering naar leeftijd en opleiding uitgesplitst

datum uitzending:	15-12-87	22-12	29-12	5-1-88	12-1	19-1	26-1	2-2	Gemiddeld
leeftijd:*									
6-8 jaar	39%	30%	36%	45%	46%	47%	46%	54%	43%
9-12 jaar	30%	26%	23%	30%	33%	29%	34%	37%	30%
13-15 jaar	20%	11%	21%	21%	19%	15%	18%	16%	18%
16-19 jaar	13%	10%	11%	13%	9%	7%	7%	6%	10%
20-24 jaar	8%	10%	6%	8%	6%	11%	7%	9%	8%
25-34 jaar	12%	11%	13%	14%	11%	10%	11%	12%	12%
35-49 jaar	11%	9%	11%	15%	10%	9%	10%	9%	10%
50-64 jaar	14%	12%	14%	15%	12%	11%	9%	13%	12%
65 jaar en ouder	14%	11%	13%	12%	9%	14%	11%	11%	12%
TOTAAL gemiddelde									
6 jaar en ouder	15%	12%	14%	16%	13%	13%	13%	14%	14%
Opleiding:**									
lager onderwijs	14%	11%	13%	17%	14%	13%	14%	12%	14%
lager beroeps- onderwijs	16%	13%	17%	19%	13%	13%	13%	14%	15%
middelbaar algemeen of -beroeps- onderwijs	12%	11%	12%	13%	10%	11%	10%	10%	11%
HAVO of hoger	9%	7%	7%	7%	5%	6%	4%	6%	6%
TOTAAL gemiddelde									
13 jaar en ouder	13%	10%	12%	14%	10%	11%	10%	11%	11%

*de uitkomsten hebben betrekking op de Nederlandse bevolking van 6 jaar en ouder

** opleiding van personen van 13 jaar en ouder

Bron: Continu Kijkonderzoek NOS/Intomart

TABEL 3. GEMIDDELDE KIJKDICHTHEID "FAMILIE OUDENRIJN" en NEDERLAND 1, 2 en 3 in april en mei 1988 en IDEM "FAMILIE OUDENRIJN" en NEDERLAND 1 + 2 in januari en februari 1988.

	GEMIDDELDE KIJKDICHTHEID (tijdvak 19.25 -19.55 uur)					GEMIDDELDE KIJKDICHTHEID:	
	FAM.OUD.	NED.1	NED.2	NED.3	NED.1+2+3	FAM.OUD.	N1+2 19.00-19.30
leeftijd:*							
6-8 jaar	13%	10%	8%	2%	20%	43%	24%
9-12 jaar	10%	11%	7%	3%	20%	30%	15%
13-15 jaar	9%	9%	7%	3%	19%	18%	10%
16-19 jaar	6%	7%	6%	3%	16%	10%	7%
20-24 jaar	4%	7%	6%	2%	15%	8%	7%
25-34 jaar	6%	7%	5%	3%	16%	12%	10%
35-49 jaar	5%	8%	5%	5%	19%	10%	11%
50-64 jaar	8%	10%	7%	6%	22%	12%	13%
65 jaar en ouder	8%	14%	9%	7%	31%	12%	13%
TOTAAL gemiddelde							
6 jaar en ouder	7%	9%	6%	4%	20%	14%	11%
Opleiding:**							
lager onderwijs	10%	11%	8%	5%	24%	14%	13%
lager beroeps- onderwijs	7%	10%	8%	5%	22%	15%	12%
middelbaar algemeen of -beroepsonderwijs	6%	8%	6%	4%	18%	11%	9%
HAVO of hoger	5%	8%	5%	5%	17%	6%	8%
Sexe:**							
man	6%	7%	6%	6%	19%		
vrouw	7%	11%	7%	3%	20%		
TOTAAL gemiddelde							
van 13 jaar en ouder	6%	9%	6%	5%	20%	11%	11%

*deze uitkomsten hebben betrekking op de Nederlandse bevolking van 6 jaar en ouder

** deze uitkomsten hebben betrekking op de Nederlandse bevolking van 13 jaar en ouder

BRON: Continu Kijkonderzoek NOS/ Intomart

TABEL 4 GEMIDDELDE WAARDERINGSCIJFERS "FAMILIE OUDENRIJN" per aflevering naar leeftijd en Opleiding uitgesplitst (periode 8 april t/m 27 mei 1988)

datum uitzending:	08-04-'88	15-04	22-04	29-04	06-05	13-05	20-05	27-05	Gemiddeld
leeftijd:*									
6-8 jaar	76	61	82	75	93	80	76	85	78
9-12 jaar	79	70	73	69	79	80	75	78	76
13-15 jaar	71	66	73	64	74	69	72	73	70
16-19 jaar	72	74	70	64	68	70	71	65	69
20-24 jaar	61	65	60	65	65	48	-	60	60
25-34 jaar	65	61	66	59	62	69	71	70	65
35-49 jaar	61	58	66	62	65	68	63	67	64
50-64 jaar	77	65	67	65	70	79	70	68	70
65 jaar en ouder	65	66	63	57	67	74	66	74	67
TOTAAL gemiddelde									
6 jaar en ouder	68	65	68	64	70	69	70	73	68
Opleiding:**									
lager onderwijs	75	75	64	70	70	81	68	75	72
lager beroeps- onderwijs	70	66	69	65	71	72	66	68	68
middelbaar algemeen of -beroepsonderwijs	58	62	66	60	67	56	70	65	63
HAVO of hoger	66	61	65	58	61	67	67	71	64
Sexe:**									
man	67	65	68	61	68	71	66	70	67
vrouw	65	65	65	63	66	66	68	70	66
TOTAAL gemiddelde									
13 jaar en ouder	66	65	67	62	67	68	68	71	67

*de uitkomsten hebben betrekking op de Nederlandse bevolking van 6 jaar en ouder

** opleiding van personen van 13 jaar en ouder

N.B.: bij interpretatie van waarderingcijfers moet bij subgroepen er rekening mee worden gehouden dat deze op kleine aantallen respondenten gebaseerd zijn

Bron: Continu Kijkonderzoek NOS/Intomart

TABEL 5 GEMIDDELTE WAARDERINGSCIJFERS "FAMILIE OUDENRIJN" per aflevering naar leeftijd en opleiding uitgesplitst

datum uitzending:	15-12-87	22-12	29-12	5-1-88	12-1	19-1	26-1	2-2	Gemiddeld
leeftijd:*									
6-8 jaar	80	72	79	80	76	77	79	81	78
9-12 jaar	73	75	67	73	77	75	78	78	75
13-15 jaar	68	74	70	70	68	69	68	79	71
16-19 jaar	63	68	62	65	62	69	72	65	66
20-24 jaar	55	62	56	64	64	67	61	64	62
25-34 jaar	60	66	65	67	66	73	65	67	66
35-49 jaar	64	65	61	64	69	68	65	68	66
50-64 jaar	64	67	63	61	65	69	68	65	65
65 jaar en ouder	60	76	64	67	73	70	63	65	67
TOTAAL gemiddelde									
6 jaar en ouder	65	69	65	68	70	71	69	71	69
Opleiding:**									
lager onderwijs	66	73	66	67	71	71	67	67	69
lag & beroeps- onderwijs	66	70	65	65	70	71	69	70	68
middelbaar algemeen of -beroeps- onderwijs	61	64	61	64	62	68	62	68	64
HAVO of hoger	55	62	61	65	66	67	65	60	63
TOTAAL gemiddelde									
13 jaar en ouder	62	68	64	65	67	69	66	67	66

*de uitkomsten hebben betrekking op de Nederlandse bevolking van 6 jaar en ouder

** opleiding van personen van 13 jaar en ouder

Bron: Continu Kijkonderzoek NOS/Intomart